

HONVÉD.

Megjelenik e' lap vasárnapot kivéve minden este, féliven. Tartalmát teszik a' főhadivezéréség hivatalos közleményei, iránycikkek, bel- és külföldi hírek.
Hirdetmények a' szokott díjért vétetnek fel.

HIVATALOS ROVAT.

A' honvédelmi bizottmányhoz Hadik ezredestől következő örvendetes tudósítás érkezett:

Szeged, febr. 11.

Van szerencsém tisztelt elnök urat egy győzelemről tudósítani, mellyet ma a' rácok és szerbek ellen kivívtunk.

Tegnapelőtt megtámadásuk és visszaveretésük után a' rabló ellenség magát Szőregen fészkelte bé, a' helységet több erős sánczokkal látván el.

Hogy ezen, Szegedre nézve igen veszedelmes állásból kikergethessem, a' Tiszán hidat verettem, melly tegnap készülvén el, a' megtámadást ma reggelre kellett halasztanom.

Intézkedéseimet minden hátul- vagy oldalrólí megtámadás ellen megtevévén, a' hidon átkeltünk 's Igmándy őrnagy és dandárparancsnok vezénylete alatt Szőreget megtámadtuk és sánczaival együtt bevettük.

A' szétvert ellenség 8 ágyuja közül egy 6 fontos, több társzekerek és zászlók estek kezeink közé. Ez utolsók közül hármát előlegeesen is felküldök. Az ellenséges halottak száma többszázakra megy, de mi is fájjaljuk néhány derék vitézeinket. Halottaink és sebesülteink száma közel 60-ra megy.

Különösen kitüntette magát a' Vasa zászlóalj. Szőreg porrá égettetett.

Bővebb jelentést rövid időn fogok küldeni.

Hadik Gusztáv, ezredes.

Erdély is megadta már adóját a' nemzeti szabadság kivívásának! Erdélyben is hullottak már vértanúi a' haza függetlenségi harczának!

A' történezzet évkönyveiben fényes betűkkel, az utódok keblében a' hálaérzet kegyeletével lesznel felírva mindazon jelesek, kik édes hazánk szent ügyének védelmében hősi halált szenvedének.

Illyen gr. Mikes Kelemen Mátyás-husár ezredes is, ki Szeben alatt, a' csatasíkon veszté el úgy a' hazának mint övéinek becses életét.

A' nemzet kormányja nem késett volna eddig is a' közelismerésnek, a' nyilvános részvétnék és bánatos sajnálkozásnak pár szavait mondani el a' dicsőült felett: azonban ezen lépésétől visszattartá azon kiméletérzete, mellyel a' dicsón elhullotnak özvegye iránt lenni kötelességének tartá.

Most azonban, miután a' gr. Mikes Kelemen elhalása által, a' hazát ért csapást a' szerető nő is tudja, a' nemzet kormányja nem tud méltóbb necrologot adni, mintha az ősz tábornok Bem által az elhunyt özvegyéhez intézett levelet közléteszi.

„Vizakna Szeben alatt 29. jan.

Tisztelt grofné! A' közcsapás, melly nagyságod nagyon becsült férjének, gr. Mikes Kelemen Mátyás huszár-ezredesnek, Szeben falai alatt, a' becsület vérmezején egy ágyugolyó által okozott halálával mindyájunkat ért, kötelességemmé teszi a' részvétnék néhány szavait intézni nagyságodhoz.

Magasztos önfeláldozás a' haza szent ügye iránt, a' leglovagiassabb bátorság, kiváló szerénység 's magán életének ép oly szende mint kellemes vonási azon tulajdonok, melyek nagyságod férjét megkülönböztették, 's őt mindenek, ki csak meg is közelíté, kedvessé tették. Elég volt őt ismerni, hogy becsültessék és szerettesék.

Illy előnyök mellett bírá ő legnagyobb becsülésemet, legőszintébb barátságomat. Gyönyörrel néztem elibe azon kitünő szolgálatoknak, mellyeket a' haza tőle méltán várhatott. Benne szemlélttem azon férfit, kire Erdély ügyeinek vezérlését bíztam volna, ha kötelességem másfelé szólít vala, 's épen azon ponton valék, hogy tábornokká leendő kineveztetését kérjem. De fájdalom! reményeinket egy ágyugolyó örökre megsemmisíté 's gyászba borítá kebleinket. Engedje nagyságod hogy bánatát megosztva, szívem fájalmát egy kissé ennyihthessem.

Nagyságodnak még maradt vigasztalása, a' dicső név, mellyet férjétől örökölt, 's mellyhez mind az csatolva van, mi egy férfit emléké

e' földön tiszteltté teszi; de nekünk, barátainak csodalóinak semmi, de semmi vigaszt nem hagyott a' sors.

Fogadja nagyságod a' részvét ezen pár ószinte szavai mellett legmélyebb tiszteletemnek kijelentését.

Bem, tábornok⁴
erdélyi hadseregek fővezére.

Ugyan azon csatában hullt el Térey főhadnagy, Bem tábornok egyik segédje, egyike legjelesebb tiszteinknek.

A z o r s z. h o n v. b i z o t t m á n y.

Folyó hó 11-éről gr. Hadik ezrede⁸ következő tudósítást küldött a' honvédelmi bizottmányhoz.

Délben 1 fél órakor megtámadták a' szerbek Ujszegedet lovasokkal 's mintegy 2000-re menő gyalogsággal, e' kívül 5 ágyu és egy csajkával. A' megtámadás három felől történt, Ujszegednek egész hosszában.

A' Tisza jege biztosan járható nem lévén Szegedet megszállva nem tarthatam 's azért az ellenség a' várral szemközi nagy magtárig közeledék. Mire én a' fenyegetett pontokkal átellenben az innenső partra vonaték fel 6 ágyut 's két vetágyut, 's az ellenség élénk tüzelését az üdvözléshez méltó élénkséggel fogadám. Majdan az ellenség jobb szárnyamat az alváros felől akarván bekeríteni, Forget kapitány, a' Vasa zászlóalj parancsnoka lefelé a' Tiszához küldetett 's ügyes manővrozással megakadályozá a' szerbek jégéni átkelését. Ez alatt az ellen Ujszegeden megfészkelé magát 's kezde rabolni. Fischer őrnagy 's egyéb tisztek buzdítására 4 óra táján nagy számú nemzetőrség sereglett össze Gombás vezérlete alatt, kik áttörvén a' jegen, a' rablással foglalkozó szerbeket, a' tüzéség helyes működésétől támogatva, kiverték Semsey százados vezérlete alatt Ujszegedről.

Ez alkalommal 50 nagyobbán szerb hullott el, mint ezt a' sok zsákmányul esett handzsár és szerb fegyverek igazolják.

Egy ellenséges ágyu leszerelteték 's nyertünk egy diszes szerb zászlót is.

A' harcz végzetén egy honvéd osztályt 's két huszárszakaszt küldtem át a' Tiszán 's ezekkel Ujszegeden túl a' sánczig nyomulván a' szerbek egész Szőregig vonultak vissza.

Különösen ki kell emelnem Igmándy őrnagy 's dandár parancsnok szint oly értelmes mint hősi vezényletét, továbbá a' balszárnynak Ircinyi őrnagy általi jeles vezetését. Ezeken kívül teljes dicsérrel említeudók Michel tüzer altiszt, ki az ellenséges ágyut leszerelte 's több közember a'

Vasa gyalogságból, kiknek neveit utolagosan közlendem.

Részünkről e' csatában a' Vasa gyalogságból 1 tizedes, 's egy nemzetőr estek el, és 3 nemzetőr lön megsebesítve.

Nem hivatalos rész.

Tordamegye felsőkerületéből, febr. 6. Hálajutalmak. Azon jótéteményért, mellyel a' magyar nemzet, a' társ nemzeteket az egyenlőség alapján a' testvériség karjára vette volt, hálajutalmul búsan megadózék. A' vandalisznak, melyet az oláh és szász nemzet, császári seregek vezérlete alatt a' magyar nemzetten elkövetett, a' világ történet nem bírja párját mutatni. — A' fájdalom enyhül, ha többen osztozunk benne; de azért elhunyt kedveseinket, kiknek vére oláh lándzsákra fagyott, a' bánat kiosztott részvényein életre vissza nem válthatjuk; mégis részint azért, hogy fájdalmink enyhüljenek, részint hogy az ausztriai ház embertelensége minden oldalról fénybe álltassék: közlök én is némelyeket, melyek körünkben történtek.

Vidékünkben elsőben Balában sz. biró Darkó Józsefet az oláhok meggyilkolták, a' régeni égés után pedig a' régeni szászok Szarvady Pál és Gruzda Pál Dextrád széplaki birtokosokat és Balog Márton fiskális irnokot ölték meg. Urbán pedig a' m. bölkényi és Dextrád-széplaki reform. papokat lövette főbe; azon kívül számtalan a' vidékről elhurczoltatott polgártársainkról semmit sem tudunk, kiket Naszódra hurczoltak, vagy az uton 's vagy ott Naszódon vandal módra megölettek. E' lapokból ismert Lombosy, Gedő János barátunkat a' szentivániak fogták el 's elverve akarták a' régenieknek kezökbe adni, vagy Urbánhoz küldeni; azzal vádolták hogy két véka golyót öntött 's vitt az agyagfalvi gyűlésre; de a' szentiványi jegyző közbejöttével sikerült vad ellenei körmei közül kiszabadulni. Ercse János jeles ifjut, ki a' marosvásárhelyi főiskolában végzett 's jelenleg táborigi lelkésznek volt kijelölve, Füzésnél verték agyon.

Ezekhez járulnak a' pusztítások, rablások, melyeket Berecztelkétől fogva Naszódig minden udvaron elkövettek. Berecztelkén Bánfy János, Abafaján Bornemiszsza, Görgényben Macskási, Nyulason Teleky 's mások. Sajón gróf Kemény Sámuel, Vécsen báró Kemény György, alispán Bóér 's ezeken kívül a' közben eső falvakban lakó uri lakok merőben kipusztítva és semmivé téve vannak. Negyedik Béla kora tűn fel az utas emlékébe, ki e' tájon utazik.

És a' magyar nemzet ezen töredéke, melly e' vidéket lakja, most sem ébred, enynyi szenvedés,

enynyi vesztésre nem tudja levetni azon ostobaságokat, mellyek mint vízbe haló emberen a' súlylyok csak vesztére vannak. Pedig hidjétek el polgártársaim, hogy a' gondviselés „hosszszu türese“ is kifárad, az isten csudálatos módokon fentartá ugyan eddig fajunkat, de tegyetek már ti is valamit, ha élni akartok.

Rendre fogom majd az eseményeket folytatni, most olvasóm becses figyelmét tisztelettel Marosvásárhelyre hívom.

Ha az ember Marosvásárhelyen a' tér közepén megáll 's megállott a' Klokocsán kormány *) idejében 's visszahívja emléke tükrén a' multakat 's tekinti a' jelen alakját, rémitő heraclitusi jellemmel kell birnia: hogy magát el ne nevesse. De nem azon hazafias örömben, hogy Magyarhon, az oláh láncsák durva kormánya alól felmenteni tábort küldött nekünk, hanem a' marosvásárhelyi ingatag szellem fölött. Emberek, sárgafekete szalagokkal, zsinorokkal, sárgafekete pofákkal, hullámzották át 's élénkitették a' Klokocsán világ continensét, de fordulván az idő nehéz gerendelye, a' Klokocsán világ is lemerült, hiszem, az örök semmiségbe 's uj korány virult Árpád hona szent egén, 's hová lettek a' sárgafekete testü és lelkü egyének? némelleyek elfogyva mint a' hold utófertályában, csak néha néha mint anynyi Lazzaroni sunynyognak elő a' társas világban, legfeljebb egy általok koholt hazug hír elterjesztésére, mások, kik a' külszinben tartják a' hazafiságot, rémitő veres és zöld szalagosan, mind anynyi Laufer futkossák naponként át az utczákat 's ha az ember igazságosan itél ugy találja, hogy amazok a' legvastagabb önző pecsovicok, ezek pedig a' leggazabb emberek. Különös az emberi kebel; némelleyben a' világ gazdagsága bele férne 's mégis egy kis hazafiságot nem képes felbirni, fogni. 'S illy színü keblü ember legtöbb van M. Vászárhelyen. De hadjuk ezt is.

A' napokban felmentem a' m. vásárhelyi várba, a' kapun egy kis czédula volt kiragasztva, mellyen a' szivarozás és dohányozás szorosán tiltatik; azonban, minálunk még most is, mint 5-ik Ferdinánd idejében, minden rendelés csak a' papirosan áll, mert daczára a' tilalomnak, több honvéd tiszték szivarozva jártak elő és hátra a' várban, igaz hogy csak két puskaporos szekér volt 's még csak egy néhány érkezett a' várba. — De uraim tiszt urak, a' szentírás azt mondja, hogy ti vagytok a' világ savai 's ha a' só megizetlenül mivél sózatik meg? vagy magyarázva az igéket: ha ti nem tartjátok tiszt létetekre a' törvényt; mimódon követelitek, hogy a' közember megtartsa?

A' kórházra nézve is hallottam némi panaszokat. Étlen és férges ágyakban, bajosan gyó-

*) Klokocsán, Mikás csokolódó társa a' balázsfalvi gyűlésen.

gyul azon seb, mellyet a' haza szabadságáért küzdő bajnokokan, vad elleneink fegyvere nyitott. Az oláh kormány alatt kétszer is kórházi eszközöket, ágynémüt 'sat. zsaroltak a' városon, 's a' czudarok el is vitték magokkal: 's most a' haza betegai nyomorogni kénytelenek! Marosszék leányai! szabadságunk órei sebben fekszenek, enyhitétek fájdalmaikat. Pár lepedő, szalmazsák csekélységek, elő velök! nektek csekélység, de a' szenvedőken nagy jó tétemény fog leendeni.

Gyász l a k y Ern ő.

Marosvásárhely. febr. Elvégre városunk is elhatározá ágyukat öntetni. No már ez aztán sok! De uraim, ágyukat a' várostól adakozás utján beszerzett anyagokból önteni nem lehet; hanem le azokkal a' tornyaink mindenikében lévő különben is igen sok nagy harangokkal. Igy hamarabb czélt érhetni. Városunk egyébaránt is nagy gondokba merült polgárainak nem kis aggodalmat okoz kezeseink állapota N. Szebenben. Mert ha valaki nem tudná tudja meg, hogy mig Kemény Pál, Gyárfás Domokos, Teleki Elek gróf elbocsáttattak: Török János tanár, Lázár József gr. Csernát Szöcs, és Berzenczei Ferencz maig is, ha még élnek, Szeben szennyes börtöne falai közt szenvednek, miért egy felől Lázár volt főbiróra nehezedik a' szenvedők 's rokonaik átka. Az ebesfalvi ref. pap Benedek János, több más menekültekkel itt van. Be fáj az érző sziv, midőn e' lelkész elbeszéli, miként menekült ő futva, hozván két karján két kis gyermekét, a' harmadikat ponygolában lévő neje emelvén. Isten! hát az eféle szenvedők kinos szenvedéseieért ki fog lakolni?! E' szék Nagy Ernye nevü helységében a' Klokocsán idejebeli Duló után a' most kinevezett uj Duló a' magyar falusbirót meghagyván; a' kis birót ki oláh ugyan de becsületes ember, levettette hivatalából. Duló úr hát hogy érti ő a' testvériség eszméjét? De kérdem hogy Tordamegye járai járásában miért szedtebe szolgabiró úr a' vasvillákat 's fejszét is oly helységneli oláhoktól, kik a' székelyföld szomszédtságában még a' legvadabb császári világban se törtek ki? Ugyan e' megye járásában a' rossz világ szerint az állittatik hogy a' sz. biró azt teszi falusbirónak ki jobban megnyomja a' markát, mint volt mult idők gyalázatos sárga fekete korában. Uraim szolgabiró urak! Vetkezzétek le az ó embert, 's öltözzétek fel az ujat mely nem test szerint. vagy on? Tordamegye egy helységében arról értesülék, hogy oda tett rendelet szerint, azok kik eddig is ételmi szerek adásával terheltettek, újból bizonyos mennyiségűt siessenek beszolgáltatni. Nő már ez aztán az egyenlőség! De elvár-

juk derék főispán Ugron István és főbíró Viski Ferencz urtól ki e' megye gyöngye, hogy az e-féle kihágásoknak nyaka körül vágjanak 's évangyéliomi szeretettel hevült kebellet oda munkáljanak, hogy a' helyreállt political administratio, gaz bujtogatások 's a' népet elkeserithető kihágások által fel ne zavartassék. Ajánljuk az illetők figyelmébe magyarbölkényi oláhdiák és dalis bíró Molduván Ilyést, ki a' bölkényi ref. papot és Kis András derék polgárt Urbán előtt elárulva, mint egyszersmind Urbán méltó kapitánya is elfogatta és így ők Urbán rablánczain pusztulának el. De ez az ember árulta el a' székely tábort is midőn Bölkény felé jönne Régen oláh, mi miatt 6 székely katonát rabolt el Urbán. Le a' kalappal! A' felfalusi és ludvégi oláh papok semmi részt nem vettek az oláhok mozgalmában mondván: ez nem isten, hanem pokol mive. Bár sok illy papot adna isten a' boldogtalan oláhoknak. De hallék egy cigánysz. györgyi oláhot ki illy szókra fakada: adja isten, hogy győzzön a' magyar, mert különben világ vége kell hogy legyen. És ez is bizonyosság arra, hogy ha vannak az oláh nemzetnek istentelen, vannak itt józan gondolkodásu, becsületes fiai ha bár kevesen is. (Vége követk.)

Udvarhelyszék. Nép gyűlés.

Jan. 20-kán ment ki az ellenség székünk-ből. Pálfi Elek jan. 27-kén Tartsafalvára érkezék, a' tisztségtől követség megyen, hogy az igazgató k. bíróságot viszont váltalja el. Tagadólag felelt. Másodnap több számból álló követségnek megígérte, hogy a' tanácskozmányban megjelenik. Ott az ugy nevezett Heydtealis (székely földre bécsapott oláhok, szászok főnöke) tiszték hivatalaik-ról lemondottak, de Pálfi Elek semmi hivatalt nem vállal, tisztán nyilatkozik. U. L. felhossa, hogy a' tisztség részvétlen a' P. E.-hez ment követségben és így azon tanácskozmányban mi sem történik. Másnap, hogy anarchia ne legyen, népgyűlést hirdet P. E. U. I. Febr. 3-ra. A' nép P. Eleket egy hanggal elnöknek kiáltja ki. Keller Ján. a' népnek felhossa, hogy az oláhoknak termékeket 'sat. akarnak-é még fizetni? Akarják-é még tovább is nyakokon tartani? Mire a' nép elhatározta, hogy a' ki a' 17 évet betöltötte 26 ig legyen honvéd. A' költség fedezésére ajánlotta: a) Turó pénzt, majorok adóját; b) rablott marhák árát; c) adó hátralékot; d) a' derék és alszék bírói fizetéseket; e) az 1848-dik évi adó 1849-re is hasonló mennyiségben rovatik ki. Tiszték, sok vitatkozás után (mert seüki hivatalt nem akart vállalni) lettek Kel-

ler főtiszti helyettes, az azzal járó fizetéssel, k. bírák P. E. (ki a' m. ügynek pártolója noha aggod-sága is gyengíti, mindazáltal 3-hóig felvállalta.) Ferenczi Pál, Szabó Márton tárnokok. U. G. F. G. jegyz. J. L. F. I. Kovács Elek (ha Segesvár-ról kiszabadul. E' tisztség alakítja az alsóbbakat.

A' parajdi ugy a' tárnoki pénztárokat az oláhok elmentőkkel kiürítették.

Felszólítás.

(3) Szándékom levén Erdélynek egy, a' lehetségig hű és kimerítő térképet készíttetni, felszólítom mindazon mérnök urakat, műértőket, vagy bármely magán egyéneket. kik egy ily térkép pontos elkészítéséhez megkívántató adatoknak birtokában volnának, milyenek például régibb földabroszok, egyes vármegyék vagy faluk térképei, földisme (geognosticai.) térképek, háromszögtan (trigonometria:) vagy légsúly mérő (barometrum:) általi hegymérések, csillagászati (astronomiai:) hely-kiszámítások stb. — sziveskedjenek azokat a' volt kormányzék építészeti hivatalába beadni, hol átvételükről nyugtatvány adatván, használásuk után hiba nélkül vissza fognak tulajdonosaiknak szolgáltatni.

Toth,
alezredes. (3)

Legujabb Szépirási tanítás,

AMERIKAI MODORON ALAPULVA,

(3) mely szerint, minden egyénnek, 11 éves kortól fogva, alkalom nyújtatik, 8 óra alatt, a' legroszszabb és legolvashatlanabb, **mind magyar, mind német írását**, szép folyová, kereskedelművé, változtatni át.

Azon vidéki urak, kik itt nem sokáig tartozkodva, még is e' tanításban részesülni kíváncsoznának, kétszer napjában vehetvén leczkéket, négy nap alatt készek lehetnek.

Itteni tartozkodásom rövid időhatárok közé van szorítva.

Midőn alólirt, mindenütt nagy tetszéssel helyesléssel, és rendkívüli előismeréssel örvendeztetett meg, és ezen tanítási tehetségéről, és valóságáról, a' kiállított tanítványok hiteles bizonyítványai által mindenkit bizonyossá tehet, nem kételkedik, hogy a' t. cz. közönségnek bizodalját itt is megnyerhetendi.

A' tanítás, a' részt venni akaroknak, tetszésök szerint, akár saját lakásukban, akár az alólirt lakánál történhetik. Lakik: Biasini veudéglőjében 22 szám. (3)

Kirschner Sándor.